

(א) [לעיל מד: מו.], (ב) שבת קמ"א, (ג) [ש"ל שמשט ע"ב"], (ד) שבת קמ"ב, (ה) ג"ז ש"ס, (ו) ש"ל מוספת, (ז) עין במהש"ל, (ח) [פ"ג דביצה ע"ט].

לעוי רש"י

שרקלי"ר. לבגש.

מוסף רש"י

לא יאמר כי ואני אתן לך לגרון. שמה יוקרו ויבא לדי רבית (לעיל מד:). עד שיבא בני או עד שאמצא מפתח. אלנו שדירו נקטן למלוה וירכשומו ויחזיקו, דרבימ סאה בסאה דרבנן וכי ה"ל גוה"ל לא גזר (שם). המקפידים זה על זה. שאין מוחלים ומותרין זה לזה (שבת קמ"א). ומשום לדין ופורעין ביד"ט. דגזיר בהו רבנן שמה ימזב (שם). מותר לו לאדם להלוות. משלו בניו ובני ביתו. הסמוכים על שלטנו, רבין דהכל משלו אין כאן רבית, כדי להטעימן טעם רבית. שיעד כמה קשה (שבת קמ"א).

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עה.

עין משפט
נר מצוה

קב"ד א ב ג מ"י פ"י מה"ל מלוה וזה הל' ג ד סמג לארין קב"ד טו"ש"ע י"ד פ"י קב"ד סע"ף א: קב"ד ד מ"י שם הל' ג טו"ש"ע שם סע"ף ב: קב"ד ה מ"י שם הל' ג טו"ש"ע שם סע"ף א בה"ג' ודל"ל כה"ל: קב"ד ו מ"י שם טו"ש"ע שם סע"ף ב: קב"ד ז מ"י שם ע"ין במ"מ סמג שם טו"ש"ע שם סע"ף א וסע"ף ב וע"ש בב"י: קב"ד ח מ"י פ"י מה"ל גנובה הל' י סמג לארין עה [אלל הפוסקים השמיעוהו מטעם שכתב הב"י בל"ח ס"ס תקנ"ן]: ק"ע ט מ"י פ"ד מה"ל מלוה וזה הל' ט סמג לארין קב"ד טו"ש"ע י"ד פ"י קב"ד סע"ף ח: קב"ד י מ"י שם הל' ח טו"ש"ע שם סע"ף ח: קב"ד כ מ"י פ"י מה"ל מלוה וזה הל' י"א סמג לארין קב"ד טו"ש"ע י"ד פ"י קב"ד סע"ף ט:

הלויני בור חטין ואני אתן לך לגרון אסור. דחיישין שמא תמיקר אע"פ שאו אין רגיל להמיקר:

ולרית הלבתא בוותרת. ונראה להשתא ק"ל כ"י ימחך דאפילו שאין לו אלא סאה ליה הימנו כמה כורין דברייתא דרבי חייא

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

יכול להלות אלא כמו שיש לו וזה אחר זה דוקא שרי ומיהו צה"ל מודה ריב"ז דאפילו יתן לו ביחד ויאמר קני צוה אחר זה שרי דדבר לח מסתמא שופך ציחד ושרי כמה טיפין ומיהו נראה דארין רביך לדקדק אלא לוקח הרבה צבת אחת לרבי ימחך דלוותה טיפה יכול להיות כנגד כל טיפה וטיפה: ב"י חבורה המקפידין זה ע"ז זה עוברין משום ברה ב"י. פ"י מתוך שמקפידין צאין לדין כן דתמן בפרק אין דנין (ב"ב כט. ט) ושם אומר אדם לחצירו מלא לי כלי זה אצל לא צמדה פירוש שלא יזכור לו שום מדה וקפידותן גורמת להם להזכיר כדי שיהא מזכור יפה מה שמתחייב ליה וכן משקל תנן (שם כח.) אין משגיחין צפק מלאוים כל עיקר והם מתוך שמקפידין שוקלים צמאזוים אי נמי אפי' ציד אסור להם לשקול כמו צמאזוים לפי שמדקדקים הרבה אע"ג דשרי התם צמזה שאין אומן כשאינו מקפיד וכן אסור להם לומר מלא לי כלי זה אפילו צבל הזכרת מדה וכן משמע מתוך פירוש"י במסכת שבת בפרק שואל (דף קמ"ט.) ושם פ"י חבורה שמקפידין זה על זה שאמר אחד לחצירו מנה שלקמט גדולה תן לי כמותה והוא שוקלם צידו: משום בנין. פ"ח א"ס היו אגוזים ושקדים ודומה להם ואמר לקחת עשרים אגוזים גם אני אלק עשרים או אומר בשעה שנוטלה המתן עד שאשקול הימנה ועד שאמדוד אורך הדגים והקישואים והמנה הצילים והאגוזים והשקדים שאתה נוטל שאתול גם אני במשקלם ובמדתם ומנינם משמע שר"ל אע"ג דשרי לומר לחמוני הרגיל אללו תן לי עשרים אגוזים זהו לפי שאין משמע שם שאתה שום קפידא על המנין אלא שמודיעו שכל כך הוא

וקולץ לו דמים. כך וכן דמים כשער של עכשיו אתן לך וקאמר תנא דאם הוולו נוטל חטין. והיינו דפרכינן והלא קלן וכי הוולו נמי יטול דמים שקלן דהא כמו אופיה וזו הוא: בתנ"י אכל אומר הלויני עד שיבא בני. דכיון דיש לו שפיר דמי דהא סאה בסאה דרבנן הוא ללא נשך דאורייתא וכי יש לו לא גזר: ג"מ כמה פורין. דכל חלא ומדא אמרינן זו תהא תחתיה שהרי אינה קנויה למלוה ובידו לאוכלה ולמוכרה ונמאלת אפיה שלוה מןקמק על פירות שבזוק חו פניה ללוות עליה וכשלוה כל אחת ואחת ליה צהיתר דהא אילו ליה סאה אחת ואללה ואכל גם הראשונה הואיל כשלוה צהיתר ליה ישלם חטין הכא נמי כשלוה צהיתר ליה כל סאה וסאה שהרי זו עומדת: לוין. ככרות סתם צבל קצינת דמים שלא החמירו לדקדק באיסור סאה בסאה כל כך: בני חבורה. הולכין צדקן או יושבין צבית אחד איש לסעודת עממו: המקפידים זה על זה. שאין מוחלין על דבר מועט ומקפידין להלוות זה את זה צמדה במשקל ובמנין: עוברין. צבצבות וימים טובים: משום לוין ופורעים. דתנן במסכת שבת (דף קמ"ט.) ובלבד שלא יאמר לו הלויני והתם מפרש טעמא שמה ימזב: וארין. ושפיר דמי דמתנה בעלמא הוא ולא רבית. ארין טוב ודומה לו בספר עזרא (ד) וערות מלכא לא ארין לנא למחוי ופירושו גנות המתן לא ארין לנו לראות: להטעימן. שידעו כמה מנעטר ומילר הנמונו ויצינו כמה עונשו גדול: למסר. להרגיל שיחמוד לצם השכר: בתנ"י נכש עמי. היום ואני אנכש עמך למחר: נכוש. שרקלי"ר בע"ז: עזר. חפור: אכל לא יאמר לו נכש עמי היום ואעזר עמך לומר פלוני. פעמים שזו קשה מווי ואין כאן אגר נטר ליה צכר שממתין לו על שער פעולתו עד איתו זמן הוא מקבל עליו מלאכה שהיא קשה מווי: כל

עמי ואעזור עמך ולא יאמר לו נכש עמי ואעזור עמך עמך עמך

רביך אכל כשאר לקחת כ' גם אני אטול כ' מראה שמדקדק ומקפיד על המנין והוי עובדא דחול כעין משא ומתן ואני נמי שרי צפי האי גוהל נעמיד כגון שאמר ליה המתן עד שאמנה לך האגוזים שאתה נוטל ואטול גם אני כמנינם וכן מעש זה צמדה ובמשקל אסור ועוד מפרש בה"ג אסור מנין צענין אחר בהלכות י"ט הולך אדם אלל רועה הרגיל וכו' ברייתא בס"פ אין דנין (ב"ב כט.) עד ואמר תן לי עשרים צילים ועשרים אגוזים שכן דרך צה"צ להיות מונה בתוך ציתו עשרה אפרסקין כ' רמונים ובלבד שלא יזכיר לו סכום מנין רשצ"א אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח סכום דכי הוה נקיט מיניה שיתין והשתא נקט מיניה ארבעים לא לימא ליה מלי ליה מלה ונראה דהטעם כיון שצא לדקדק צממוס החשבון אסור שאין זה כדרך צה"צ כי אין רגיל לדקדק צממוס החשבונות כעין זה וחומר גדולה היא ונראה דדוקא כשנותנין ק' אגוזים צפרטה או אסור דאי חשבון של ק' לא שייך לצממוס דמים אין נראה שיהא אסור וסכום מקח פ"י צה"ג כי הוה נקיט מיניה חמשה דנקי והשתא נקיט מיניה צדנקי לא לימא ליה מלה לי צדינר ונראה שלא פ"י כן צבציל שיהא מותר א"ס לקח הימנו שוה דינר ציחד לומר הכי יש דינר ולא יאסור אלא דוקא שמדקדק לצממוס צמילו הדינר דפשיטא דהא נמי אסור ומה שפ"י כן צה"ג דשמא היה פשוט זה יומר לאסור שמוזכר סכום המקח שזקוק עכשיו ו"ר"ח גרם צמסכת צילא סכום מקח צמילתיה דרשצ"א אכל צמספתא"ח כחוב כמו צה"ג אכל בצספר שלנו כחוב סכום מדה צמילתיה דת"ק סכום מקח צמילתיה דרשצ"א ואין נראה דלפי גרסא זו לא מציינו איסור מנין לא צמסנה ולא צברייתא ו"כ"מ מני"ל לשמואל איסור מנין דקאמר עוברין משום מנין דמשמע שאיסור ידוע לנו כמו מדה ומשקל: ומשום לוין ופורעין ב"י"ט. אסור לומר לחצירו לשון הלוואה ופריעה אלא יש לו לומר לשון שאלה וחזרה והם אינם רוצים לומר כן לשון שאלה משמע דהדר צעיניה ומחשב צבלו השואל שאם יזכור לשון שאלה שיוקח להחזיר מיד וי"מ די"ט לא קאי אלא אליון ופורעין אצל עובדים משום מדה ומשקל ומנין נקט לענין גזל ואי אפשר לומר כן דבפרק שואל (שבת דף קמ"ט.) מייתי לה התם לענין שבת: וברברי ה"ל אף משום רבית. דוקא צמקפידים (אסרי צ"ה) [אסר הלל] כדאמרינן בני חבורה המקפידים אכל שאין מקפידים שרי אע"ג דצמתני' איירי צמתם בני אדם סתם בני אדם הם מקפידים ולא מחלי על מה שנתמיהר ושוה יותר אלא משום שכר הלוואה ורצון שרו אפי' צמקפידין דמחלי על דבר מועט ונותנין שלא צמורת רבית ואפי' לא מחלי איכא ליימר דטעמא דרבנן דשרי לפי שלא החמירו באיסור סאה בסאה כ"כ לאסור אפי' ככרות כדפ"י בקוטרס לעיל ואין להקשות כיון דסתם בני אדם מקפידין אמאי נקט שמואל בני חבורה המקפידים ולא נקט צמתם בני אדם דנקט בני חבורה שרגילין ללוות זה מזה ואין נזכרים לדקדק כל שעה ועושין ציי"ט צמנהגם צחול וגם אין נזכרים לעשות דמים על הככרות כל שעה כשלוים זה מזה לפי שרגילין תמיד ללוות זה מזה ואין יכולין לזכור אע"פ שפ"י לעיל דאפילו ציד אסור לשקול צשר בני חבורה המקפידים ובמסכת צילה (דף כח.) שרי לעבד שאינו אומן התם לא היו צמתם בני אדם החבוזין צמקפידים דאין עבד מקפיד אלא הרגיל ליקח ממנו ואין לפרש דסתם בני אדם כאין מקפידין דמו ומתנינן דאסר הלל נוקי דוקא צמקפידים דהא אמרינן בפרק שואל (שבת דף קמ"ט.) וכן אשה שואלת מחצירתה ככרות ובלבד שלא תאמר לה הלויני ופרכינן צממרא צבצת הוא דאסור ה' צחול שפיר דמי לימא מתנימין דלא כהלל ומאי קושיא ה"הא צמתם בני אדם דלא קפדי והלל לא אסר אלא דוקא צמקפידין: ומתנה בעלמא קא יהבי אהרדי. נראה דוקא דבר מועט שיודע צבלו שהיה נותן לו צבלו הכי ואפילו מתנה מועט דוקא צח"ח: ערב